

Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie

Vergadering van 22/01/2009

VRAAG OM UITLEG VAN MEVROUW CINDY FRANSSEN TOT DE HEER FRANK VANDENBROUCKE, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WERK, ONDERWIJS EN VORMING, OVER LEVENSLANG LEREN EN DE MOGELIJKHEID VAN PERSONEN ZONDER EEN ARBEIDSCONTRACT OM GEBRUIK TE MAKEN VAN OPLEIDINGSCHQUES

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de Vlaamse overheid hecht heel veel belang aan het levenslang en levensbreed leren. Zo staat in het Vlaams regeerakkoord dat er inzake levenslang en levensbreed leren meer transparantie moet komen in het toch wel ontzettend diverse opleidingsaanbod.

Ook in het Pact van Vilvoorde erkent Vlaanderen het belang van levenslang leren. Het vertaalt de Lissabondoelstelling om tegen 2010 12,5 percent van de actieve bevolking te laten participeren aan een of andere vorm van permanente vorming.

Sinds 1 september 2003 voorziet de Vlaamse overheid in opleidingscheques voor werknemers en ambtenaren. Daarmee kunnen zij een deel van de kost betalen voor opleidingen die rechtstreeks of onrechtstreeks de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt verhogen.

Het systeem van de opleidingscheques kent een groot succes. In totaal zijn er 2105 erkende opleidingscentra waar men met de opleidingscheques terecht kan, heel wat dus. Uit uw antwoord op een schriftelijke vraag van mevrouw Moerman blijkt dat het bereik van opleidingscheques jaar na jaar toeneemt. In 2007 was er ten aanzien van 2006 een stijging met 6,5 percent. Elk jaar bereiken de opleidingscheques ongeveer 75.000 nieuwe gebruikers.

Eenzijds verhogen niet alle opleidingen die door de cursisten worden gevolgd, rechtstreeks of onrechtstreeks de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. Veel cursisten volgen een opleiding die in hun hobby sfeer ligt. We kunnen hen dat niet kwalijk nemen, want de reglementering laat dat toe, maar een dergelijk gebruik behoort mijn inziens niet tot het opzet van de opleidingscheques.

KAV (de Kristelijke Arbeidersvrouwenbeweging) merkt anderzijds op dat de Vlaamse huisvrouwen en -mannen en de meewerkende echtgenoten geen gebruik kunnen maken van opleidingscheques. Het overgrote deel van de thuiswerkenden zijn vrouwen die niet officieel werkzoekend zijn, maar toch wil meer dan een derde van de huisvrouwen ooit terug naar de arbeidsmarkt. Het zijn 'herintreders in spe'.

Volgens de invulling van het concept 'lerende loopbanen' moet een evenwicht gevonden worden tussen een opleiding in functie van huidig of toekomstig werk en een opleiding voor persoonlijke verrijking die kan uitmonden in werk.

Mijnheer de minister, zijn alle erkende opleidingen arbeidsrelevant? Ik weet dat het niet makkelijk is om die term te definiëren. Wordt dit op geregelde tijdstippen nagegaan en zo ja, hoe en door wie?

Hoe staat u, voor wat het gebruik van de opleidingscheques betreft, tegenover de gestelde stand van zaken?

Bent u van mening dat het aantal erkende opleidingen moet worden teruggeschroefd?

Bent u bereid om, zeker in het kader van levenslang leren, de opleidingscheques voor een ruimere groep open te stellen, ik denk bijvoorbeeld aan de groep van de herintreders? Ik wil hier wel voorzichtig zijn voor wat deze

laatste vraag betreft, want we mogen de deur niet open zetten voor nog meer hobbyisten. Volgens mij is het heel belangrijk dat er binnen de VDAB maatwerktoeleiding voor potentiële herintreders is.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Franssen, van bij de lancering van de opleidings- en begeleidingscheques voor werknemers stond de arbeidsmarktgerichtheid van de opleidingen waarvoor met opleidings- en begeleidingscheques voor werknemers kan worden betaald, centraal.

Omtrent de opleidingen werd in het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2003 deze definitie van 'opleiding' opgenomen: 'Onderricht dat niet uitsluitend of hoofdzakelijk op de huidige of toekomstige functie van de werknemer gericht is, maar door middel waarvan bekwaamheden worden verkregen die in ruime mate naar andere ondernemingen of werkgebieden overdraagbaar zijn, zodat de brede inzetbaarheid van de werknemer op de arbeidsmarkt rechtstreeks of onrechtstreeks wordt verbeterd.'

Opleidingscheques kunnen dus worden gebruikt om algemene arbeidsmarktgerichte opleidingen op eigen initiatief van de werknemer te financieren.

Het criterium 'arbeidsmarktrelevantie' moet bijgevolg vanuit individueel oogpunt en vanuit de individuele loopbaan bekeken worden: eenzelfde opleiding past voor de ene persoon in het kader van een hobby, voor de andere persoon sluit de opleiding aan bij zijn of haar loopbaanambities. De betekenis van een opleiding kan daarenboven ook na verloop van tijd wijzigen: wat begint vanuit een hobby, kan uitgroeien tot een job. Het opzetten van een controlesysteem op de arbeidsmarktrelevantie van een opleiding in relatie tot een individuele loopbaan, is niet doelmatig en efficiënt en verhoogt de drempel.

Dat neemt niet weg dat de opleidingsverstrekkers enkel voor opleidingen die binnen het toepassingsgebied van het besluit vallen, opleidingscheques kunnen ontvangen.

Voor de kwaliteitsbewaking van de opleidingen waarvoor de cheques kunnen worden gebruikt, staat het kwaliteitslabel waarover de opleidingsverstrekker beschikt centraal. Driejaarlijks wordt er een controle opgezet voor het hernieuwen van het kwaliteitscertificaat. Voor de automatisch erkende opleidingsverstrekkers werd geen apart controlemechanisme opgezet, aangezien daar al in kwaliteitsbewaking wordt voorzien. De erkenningen in het kader van de opleidings- en begeleidingscheques zijn geregeld op het niveau van de organisatie.

De afgelopen jaren groeide het bereik van de opleidings- en begeleidingscheques voor werknemers sterk. Het aantal aanvragen neemt immers jaarlijks toe. Belangrijker nog is dat zich jaarlijks erg veel nieuwe gebruikers aanmelden. De opleidingscheques vervullen aldus een belangrijke stimulerende functie voor het belang van levenslang leren in Vlaanderen. Met de financiële stimulans die werknemers met de cheques vanuit de overheid ontvangen, wordt het belang dat de overheid hecht aan competentieontwikkeling duidelijk.

De grote voordelen van het stelsel schuilen tegelijkertijd in de eenvoud en de brede toegankelijkheid van het stelsel. Anderzijds blijven er vragen rijzen met betrekking tot de arbeidsmarktgerichtheid - en dat in twee richtingen: moeten we dit principe versoepelen dan wel verstrengen? - en de afbakening van de doelgroepen die van de opleidingscheques gebruik kunnen maken. Rond het financiële-incentivebeleid werd in het kader van de Competentieagenda 2010 met de Vlaamse sociale partners afgesproken dat zij een advies zouden uitbrengen over de huidige opleidingsincentives voor werknemers. De opleidings- en begeleidingscheques voor werknemers zullen hier ongetwijfeld deel van uitmaken.

Mevrouw Franssen, het antwoord op uw vraag over het terugschroeven van het aantal erkende opleidingen sluit sterk aan bij wat ik daarnet heb gezegd. Ik wacht namelijk op een advies van de sociale partners. Een

eventuele heroriëntering van de opleidingscheques dient bovendien samen met de andere incentives die vandaag bestaan voor competentieontwikkeling te worden bekeken. Belangrijk is hierbij dat we nog steeds een lange weg hebben af te leggen om de Europese doelstellingen rond de participatie van volwassenen aan permanente vorming te bereiken.

Met het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de opleidings- en begeleidingscheques voor werknemers van 18 juli 2003 werd een maatregel gelanceerd die zich toespitst op competentieontwikkeling bij individuele werknemers. Ook voor mensen die al aan het werk zijn, is het belangrijk dat ze blijven bijleren om hun positie op de arbeidsmarkt verder te versterken. De keuze voor deze duidelijke doelgroep van werknemers impliceert dat een aantal groepen mensen geen gebruik kunnen maken van de opleidings- en begeleidingscheques zoals werkzoekenden, bruggepensioneerden en huisvrouwen en -mannen.

Uiteraard is het ook erg belangrijk dat deze groepen van mensen worden ondersteund als ze hun competenties verder wensen te ontwikkelen. De problematiek die u aanhaalt, is dan ook erg relevant. Voor werkzoekenden werd door VDAB een erg uitgebreid pakket van maatregelen uitgewerkt. Vandaag kunnen herintreders zich inschrijven bij de VDAB als vrije werkzoekende waardoor ze in aanmerking komen voor diverse vormen van begeleiding en opleiding. Ik denk dat we vandaag al heel wat instrumenten beschikbaar hebben binnen onze werkzoekendenwerking, die herintreders ondersteunen op de brug naar de arbeidsmarkt. Maar ze zijn vandaag onvoldoende gekend bij de doelgroep. Samen met de Gezinsbond bekijk ik momenteel hoe we de instrumenten die vandaag al bestaan binnen de werkzoekendenwerking verder bekend kunnen maken bij herintreders. Daarnaast werkt de VDAB aan een specifieke oriënteringsmodule voor herintreders. Zodra die klaar is, is het mijn bedoeling om die ook verder te bespreken met de Gezinsbond en andere middenveldorganisaties zoals KAV.

Het is immers zo dat alle mensen, ongeacht hun statuut, moeten worden gestimuleerd om hun competenties te ontwikkelen. Vandaag zetten we hier vanuit het Vlaamse beleid al zeer sterk op in, met een breed palet aan vraag- en aanbodfinanciering. Dat neemt niet weg dat het de moeite waard is om de positie van specifieke doelgroepen zoals potentiële herintreders van nabij te bestuderen. Het breder openstellen van een specifieke maatregel dient uiteraard in samenhang te worden bekeken met verwante maatregelen.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Mevrouw Cindy Franssen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Ik kijk, samen met u, uit naar het advies van de sociale partners wat de heroriëntering betreft.

Ik ben ook blij dat ook binnen de VDAB heel wat aandacht wordt besteed aan herintreders. Ik kijk uit naar de maatregelen die samen met de Gezinsbond genomen zullen worden om de bekendheid van alle instrumenten die er zijn te verbeteren, zodat een verhoogd percentage van de doelgroepen die uzelf hebt aangehaald de stap naar de arbeidsmarkt zet en we alle hefboomen uitwerken om de toeleiding gemakkelijker te maken. We mogen zeker niet de lager geschoolde mensen vergeten, zodat er geen kloof ontstaat wat betreft levenslang en levensbreed leren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.